

**NAJBOLJE JE
KAD JE
BEZBJEDNO
SAOBRĆAJNI
BONTON**

**NAJBOLJE JE
KAD JE
BEZBJEDNO**
**SAOBRÁCAJNI
BONTON**

IMPRESSUM

IZDAVAČ

NVO Biciklo.me

AUTOR

Dejan Tofčević

DIZAJNER

Srđa Dragović

ŠTAMPA

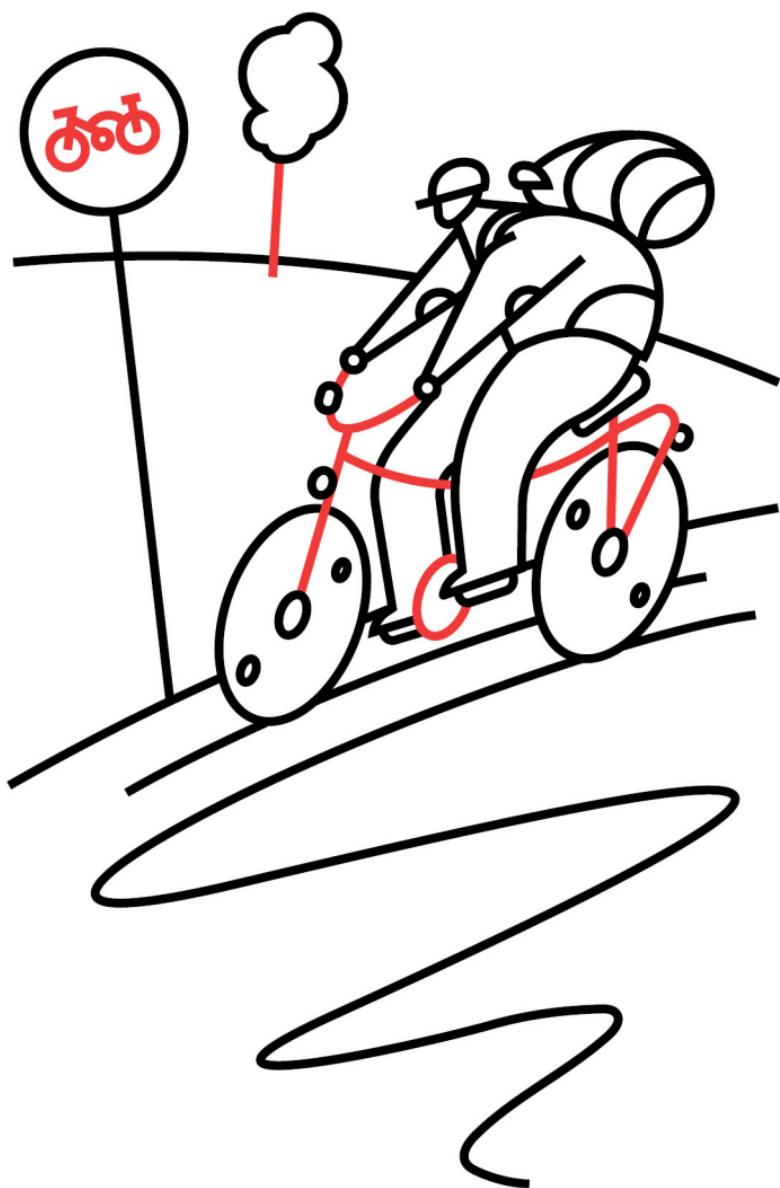
AP Print

TIRAŽ

100 primjeraka

GODINA

2022.

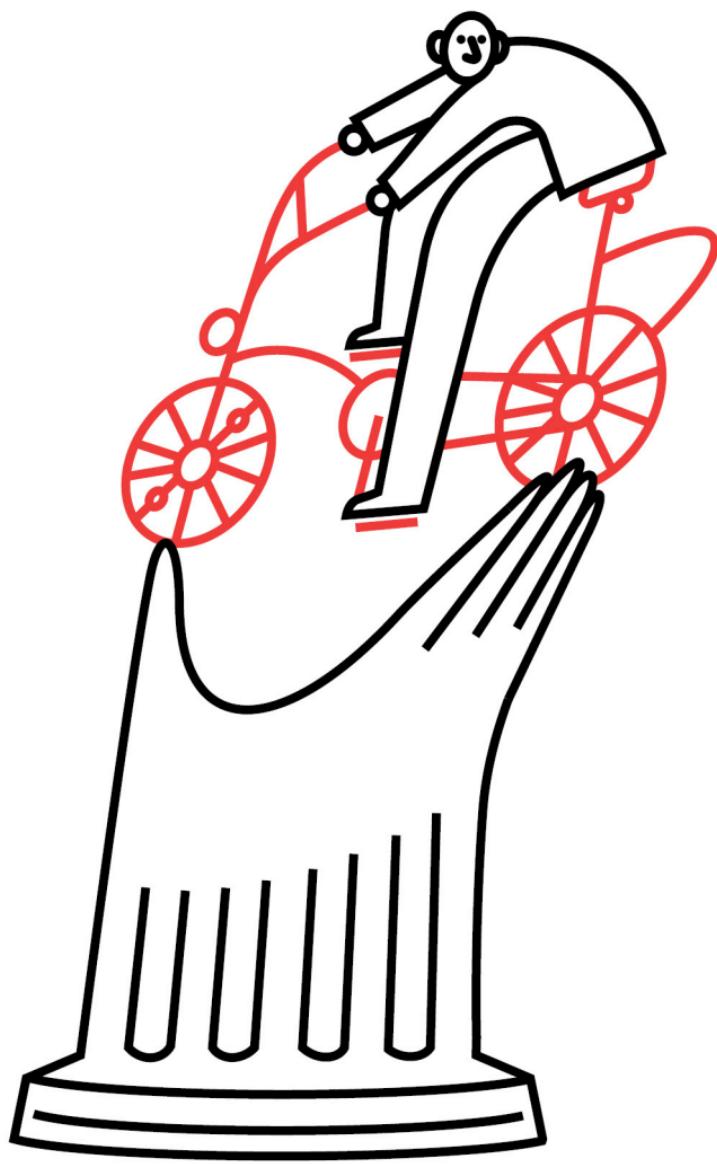

Ovaj priručnik je namjenjen onima koji voze biciklo, kao i drugima koji ih susreću u saobraćaju.

Dakle, tebi.

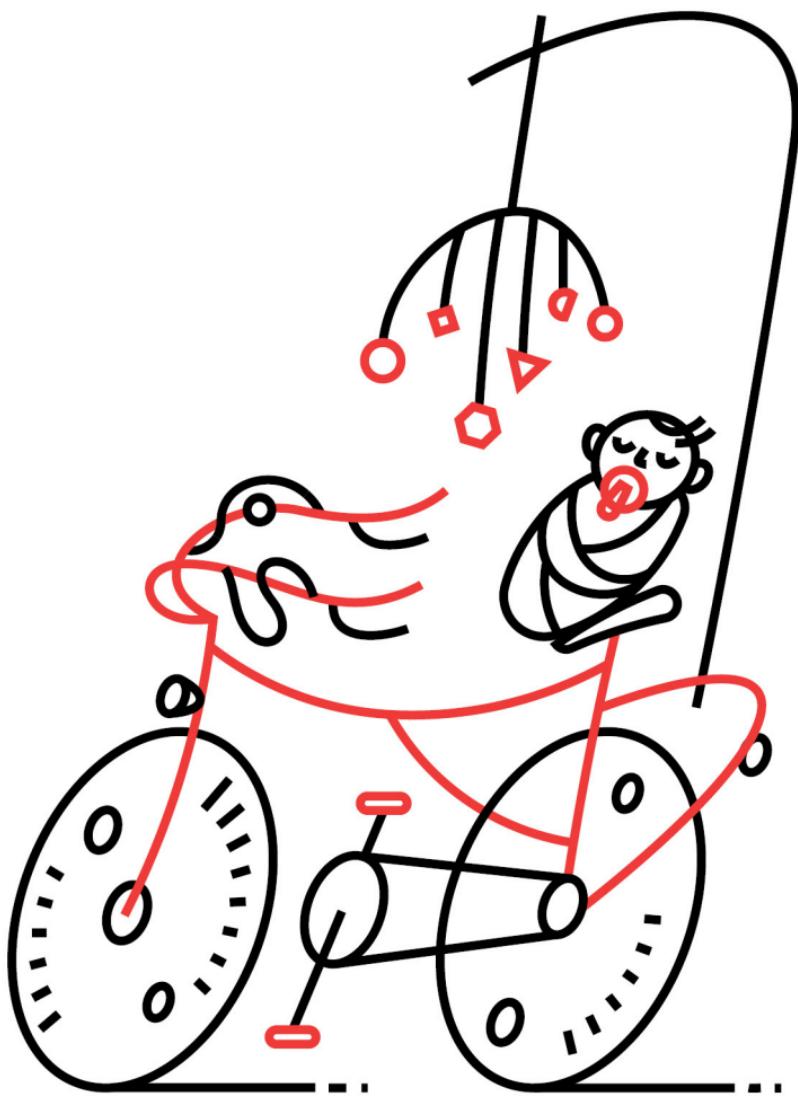
Pravila koja se odnose na biciklo jednako se primjenjuju i na električno biciklo. Izraze koje koristimo, a imaju rodno značenje, odnose se jednakom na oba pola.

Uvod

Pored prilično loše infrastrukture i nepoštovanja saobraćajnih propisa, vrlo slaba karika u lancu bezbjednosti saobraćaja je i Zakon o bezbjednosti saobraćaja na putevima (ZOBS), koji je prevaziđen i nedorečen za današnje potrebe. Ovim uputstvom ćemo pokušati da ti predočimo prava, dužnosti i neka pravila bezbjednog i pristojnog ponašanja u saobraćaju, sa akcentom na biciklizam, oslonjena na postojeće zakone, bez obzira na to slažemo li se sa njima ili ne.

Ovo nije zamjena za pravilnike i zakone, već pokušaj da - dok ne dobijemo adekvatnu legislativu - pomognemo drugima savjetima iskusnih biciklista i učesnika u saobraćaju.

Biciklistička pravila

KO MOŽE DA VOZI BICIKLO

Biciklo može da vozi svako, ali postoje izvjesna ograničenja. Na magistralnim i regionalnim putevima zabranjena je vožnja bicikla djeci mlađoj od 16 godina života. Na lokalnim putevima i ulicama biciklom mogu samostalno upravljati djeca koja imaju 14 godina života. U zoni usporenog saobraćaja, zoni škole i nekategorisanom putu biciklom može upravljati i dijete koje ima 11 godina života. Izuzetno, u zoni usporenog saobraćaja biciklom može da upravlja i dijete mlađe od 11 godina ako je pod nadzorom osobe starije od 16 godina.

PRAVILA VOŽNJE

Biciklo se po pravilu vozi biciklističkom stazom, biciklističkim putem, kolovoznom trakom ili desnom stranom puta. U slučaju nepostojanja biciklističke infrastrukture, biciklo se vozi desnom stranom kolovoza u širini do 1m od ivice. Ukoliko je više ljudi na biciklima, dužni su se kretati u koloni

po jedan. Vozač bicikla mora da upravlja na način kojim se ne umanjuje stabilnost bicikla i ne ometaju drugi učesnici u saobraćaju, a naročito ne smije da:

- ispušta upravljač iz ruku;
- sklanja noge sa pedala;
- pridržava se za drugo vozilo;
- vodi, vuče ili potiskuje druga vozila, odnosno životinje (osim priključno vozilo za bicikl);
- dopušti da biciklo kojim upravlja bude vučeno ili gurano;
- prevozi odraslu osobu, posebno ako je ona pod uticajem alkohola, odnosno psihoaktivnih supstanci ili koja iz drugih razloga nije sposobno da upravlja svojim postupcima;
- prevozi predmete koji mogu da ga ometaju tokom upravljanja;
- drži na oba uha slušalice za audio uređaje;
- koristi mobilni telefon;
- vozi na jednom točku i izvodi druge akrobacije.

Na magistralnom i regionalnom putu zabranjeno je izvoditi obuku za vožnju bicikla.

NOĆ I SMANJENA VIDLJIVOST

Noću, a i danju u uslovima smanjene vidljivosti koje mogu prouzrokovati magla, snijeg, kiša, prašina, dim itd, na biciklu mora biti upaljeno svjetlo bijele boje na prednjoj strani i crveno na zadnjoj strani.

Vozač bicikla koji se kreće kolovozom na javnom putu izvan naselja dužan je noću, i danju u slučaju smanjene vidljivosti, da koristi svjetloodbojni prsluk. Uloga svijetala nije samo da vidiš, već i da budeš viđen.

KACIGA

Zaštitnu kacigu na glavi mora nositi vozač bicikla za vrijeme vožnje na magistralnom i regionalnom putu. Poželjno je da djeca starosti do 16 godina uvijek nose kacigu, kako je uobičajeno u nekim biciklističkim zemljama.

PREVOZ OSOBA

Vozač bicikla stariji od 18 godina može na biciklu prevoziti dijete do osam godina starosti, ako je na biciklu ugrađeno posebno sjedište. Dijete je obavezno nositi kacigu.

Našim zakonom je zabranjeno prevoženje osoba u prikolici za biciklo, koje se inače praktikuje u mnogim zemljama.

OSI (OSOBA SA INVALIDITETOM)

Osobe sa invaliditetom koje za kretanje koriste prevozna sredstva prilagođena njihovim potrebama su dobrodošle na biciklističku infrastrukturu i prema njima se treba odnositi sa dužnom pažnjom i poštovanjem.

TERET NA BICIKLU

Biciklo u saobraćaju na putu može imati priključno vozilo sa dva točka namijenjeno za prevoz tereta. Priključno vozilo ne smije biti šire od jednog metra, a na zadnjoj lijevoj strani mora imati poziciono svjetlo crvene boje ili trouglasti katadiopter.

KRUŽNI TOK

Prilikom korištenja kružnog toka, za vozača bicikla važe pravila kao i za ostala vozila. Vodi računa o tome da našim propisima nije uređeno kretanje vozila u kružnom toku, te da podliježe pravilima vožnje saobraćajnicom sa dvije ili više traka. Praktično, ne smijete presjeći putanju kretanja vozila u spoljnoj traci bez obzira da li se ono kreće pravilno ili ne.

SIGNALIZACIJA RUKOM

Radi sopstvene i bezbjednosti ostalih učesnika u saobraćaju, biciklista je dužan da svoju namjeru o skretanju saopštiti ostalim učesnicima u saobraćaju pokazujući rukom u željenom smjeru. Nijesi cool ako to izbjegavaš, već si opasan po sebe i druge.

PJEŠAČKI PRELAZ

Ako se osjećaš sigurnije kada voziš trotoarom, to moraš raditi umjerenom brzinom i vrlo obzirno jer je taj prostor prvenstveno namijenjen pješacima. Ovakva vožnja će te dovesti i na pješački prelaz koji si dužan preći pješke jer vozači motornih vozila ne očekuju da će se neko kretati prelazom većom brzinom od pješaka. Nepoštovanje ovog pravila je čest uzrok saobraćajnih nezgoda. Na ukrštanjima biciklističke staze i kolovoza, koji se takođe mogu nalaziti na mjestu pješačkog prelaza, možeš nastaviti vožnju bez silaženja, ali uz naglašeni oprez.

ZVONCE

Zvonce je uvijek korisno tokom vožnje kroz grad. Ono se koristi samo da bi upozorio i spriječio moguću nezgodu. Izbjegavaj da jurcaš i zvonom plasiš pješake. Ako žuriš, odaberi za vožnju biciklističku stazu ili kolovoz.

Hvala, molim, izvoli i izvini su magične riječi koje često mogu zamijeniti zvonce.

MRTVI UGAO

U neposrednoj blizini velikih vozila, kao što su autobusi, šleperi ili kamioni, postoje mrtvi uglovi gdje te vozač ne može vidjeti. Zato budi oprezan kada se nalažeš u njihovoј blizini.

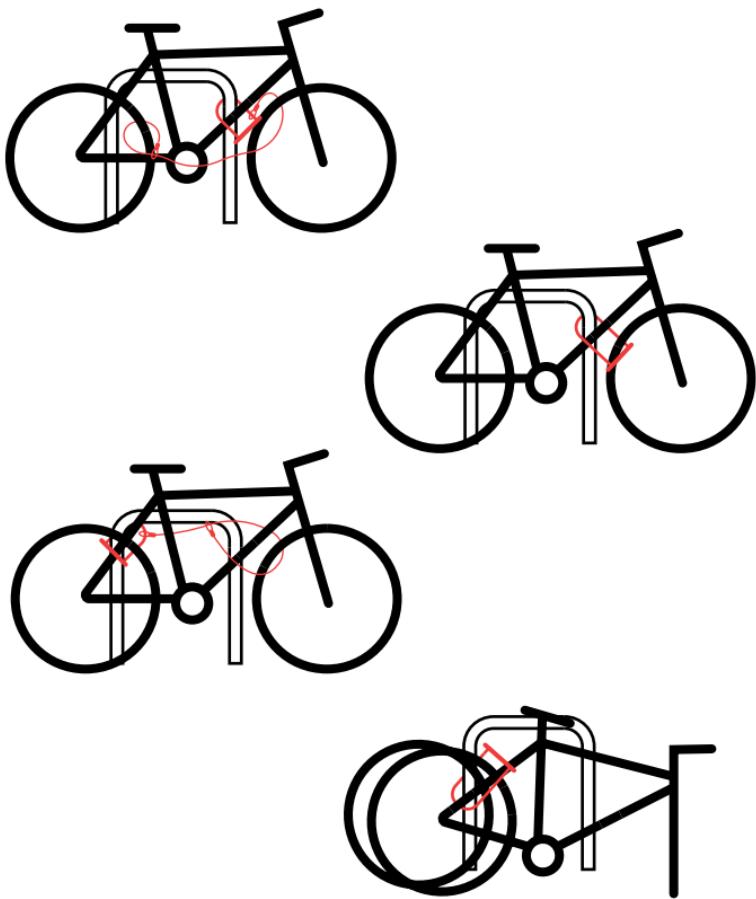
KONTAKT OČIMA

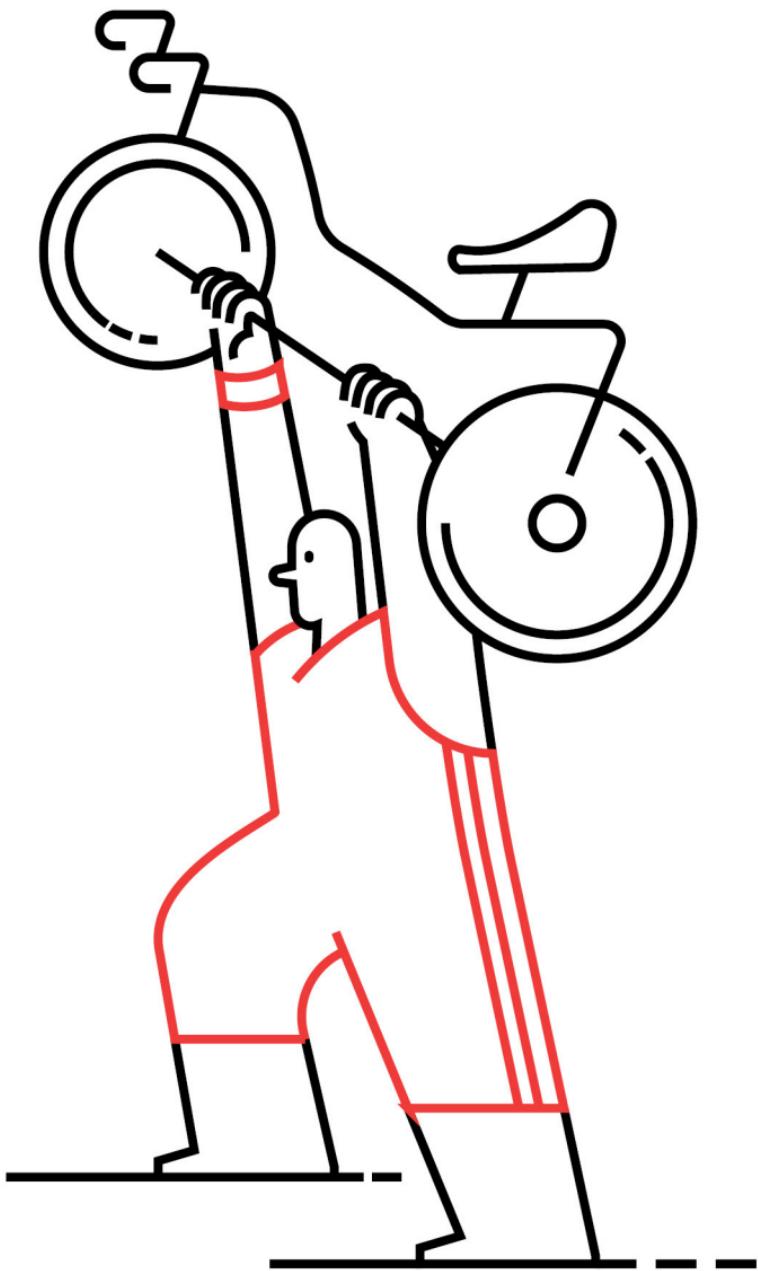
Kada presijecaš put drugom učesniku u saobraćaju, održavajući kontakt očima, budi siguran da te je video i da zna tvoju namjeru. I opet ti kažem, ne juri biciklom kroz grad. Dovoljno je vozača motornih vozila koji ne brinu o tuđoj bezbjednosti, a ti ne budi takav.

Zabranjena je vožnja bicikla autoputem.

ZAKLJUČAVANJE BICIKLA

Ukoliko nijesi u prilici da biciklo ostaviš i zaključaš na parkingu predviđenim za to, uvijek odaberi čvrst stub, drvo, ogradu i tome slično na osvijetljenom i prometnom mjestu. Preporučujemo ti da na YouTube kanalu Biciklo.me pogledaš naš filmčić „Kako sačuvati biciklo od krađe“.

Sportski biciklizam

OPREMA

Sportski biciklisti za svoje aktivnosti koriste posebne bicikle namjenjene za trening i takmičenja. Oni koriste kacige, naočare, bidone za tečnost i drugu opremu koja nije potrebna urbanim biciklistima.

VOŽNJA U GRUPI

Sportski biciklisti često treniraju i voze u grupi u kojoj mijenjaju mjesta zbog otpora vazduha. Noću i pri smanjenoj vidljivosti zbog slabijeg vizuelnog kontakta ne bi trebalo voziti u ovakvim grupama jer je nebezbjedno. Za sportsku grupnu vožnju se koristi krajnja desna kolovozna traka.

Pravila za vozače motornih vozila

Ne postoje besni automobili. Samo vozači.
D. Tofčević

PRETICANJE

Preticanje biciklista se izvodi na rastojanju od najmanje 1,5m. Preticanje grupe sportskih biciklista se izvodi potpunim prelaskom u drugu kolovoznu traku. Veoma je opasno kada kamioni i autobusi pretiču bicikliste na malim rastojanjima velikom brzinom jer zbog slabog opšteg stanja putne infrastrukture, a naročito rubnih dijelova, biciklista lako može izgubiti ravnotežu, pasti i ozbiljno se povrijediti. Zabranjeno je, a i vrlo opasno, preticanje vozila kada se u kolovoznoj traci suprotnog smjera nalazi biciklista. Vodi računa o tome.

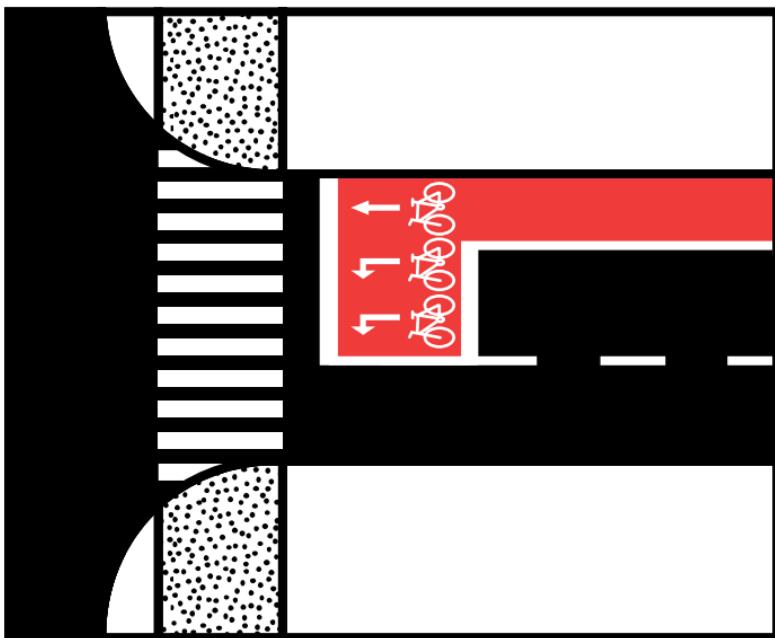
PARKIRANJE

Pored toga što je nepristojno, i zakonom je zabranjeno parkiranje na biciklističkoj stazi.

BICIKLISTIČKI I PJEŠAČKI PRELAZ

Kada putanja motornog vozila presijeca biciklističku stazu, prednost ima biciklista.

BIKE BOX

U raskrsnicama, radi boljeg uočavanja biciklista može se izvesti pomjerena linija zaustavljanja. Iako ih kod nas još uvijek nema, postojeća legislativa predviđa njihovo postojanje. Vozači motornih vozila su dužni da propuste bicikliste radi zauzimanja položaja za skretanje u određenu traku.

ZVUČNA SIGNALIZACIJA

Korišćenje sirene u blizini biciklista, a naročito u tunelu, je sasvim neprimjereno i opasno. Ako želite da pozdravite zvučnom signalizacijom, učinite to na razdaljini na kojoj ste sigurni da nećete uplašiti biciklistu, a najbolje je to ne činiti jer je za bicikliste zvuk sirene prilično stresno iskustvo.

SHARROWS

Kada vidiš ovaj piktogram na kolovozu očekuj više biciklista u saobraćaju nego inače i prilagodi vožnju.

POKAZIVAČI PRAVCA (ŽMIGAVCI)

Svjetlosnu signalizaciju prilikom skretanja daj čak i kada ne vidiš druge učesnike u saobraćaju jer oni vide tebe i informacija o tvojim namjerama im je vrlo važna.

OPET O MRTVOM UGLU

Mrtvi ugao, naročito kod velikih vozila kao što su kamioni i autobusi, je toliko veliki i opasan po ostale učesnike u saobraćaju da bi bilo dobro postaviti i podsiti dodatne retrovizore kako bi bio umanjen ovaj bezbjednosni problem.

OTVARANJE VRATA

Oprezno otvaraj vrata automobila, naročito ako to činiš na strani gdje je biciklistička staza jer je to čest uzročnik saobraćajnih nezgoda sa teškim posljedicama. Najbolje je vozačka vrata otvarati desnom rukom jer tada imate mogućnost pregleda saobraćajne situacije u retrovizoru, kao i u mrtvom uglu.

Pravila za pješake

KRETANJE PO BICIKLISTIČKOJ STAŽI

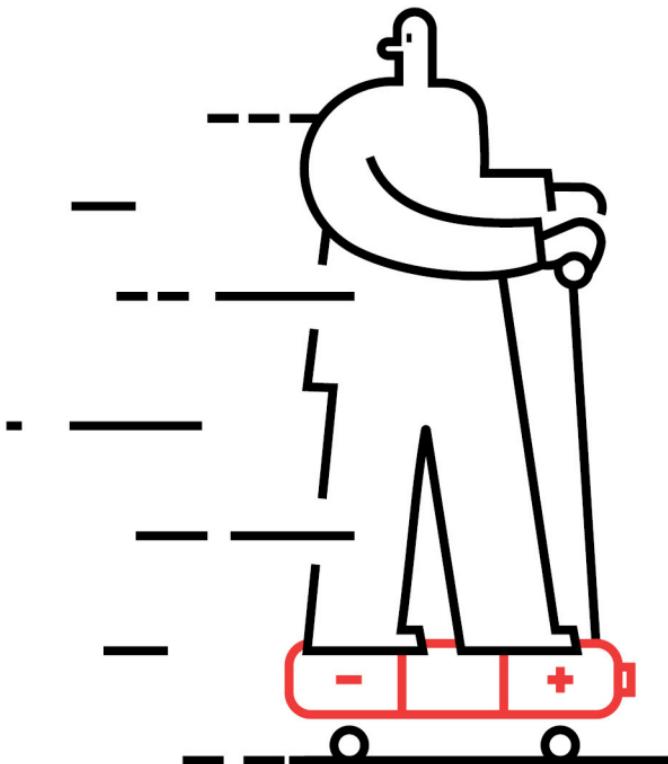
Biciklistička staza je rezervisana za kretanje ljudi na biciklima. Iako je nekima interesantna za šetnju, guranje kolica ili neke druge aktivnosti, ona nije predviđena za to.

KRETANJE PO TROTOARU

Trotoar je prostor rezervisan za kretanje pješaka, ali treba biti pažljiv ukoliko ga od biciklističke staze odvaja samo razdjelna linija. Treba biti oprezan i sa kućnim ljubimcima, naročito psima, koji umiju burno reagovati prilikom prolaska biciklista i izazvati neprijatnu situaciju. Zbog zakonom neregulisanog statusa trotineta, kao i ljudi na biciklima koji se plaše da voze po kolovozu, često ih viđamo i na trotoarima, pa bi dobro bilo da naglo ne mijenjaš pravac i brzinu kretanja.

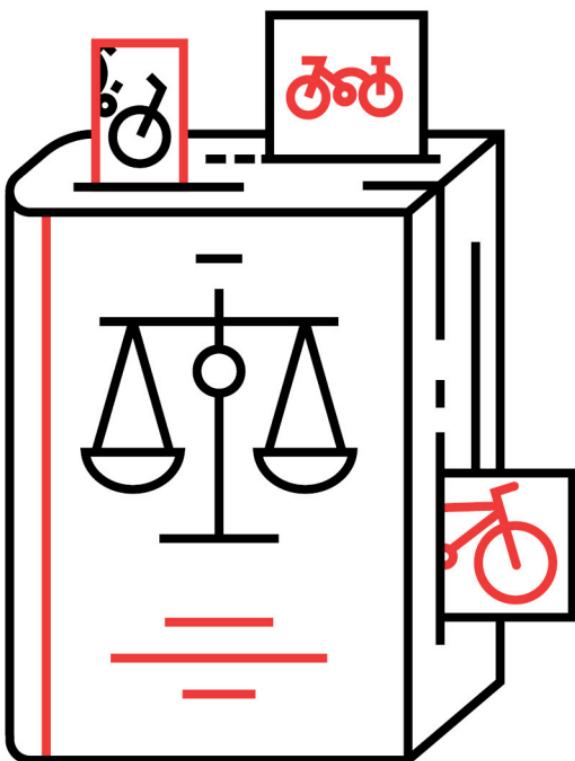
KRETANJE NEOSVJETLJENIM PUTEM

Našim zakonom je predviđeno da pješak u slučaju kretanja neosvjetljenim putem nosi svjetloodbojni prsluk, ali pošto nismo uvijek u situaciji da ga imamo pri ruci, vrlo je važno da se osvjetliš lampom ili mobilnim telefonom kako bi bio vidljiv ostalim učesnicima u saobraćaju.

Pravila za ljudе na električnim trotinetima

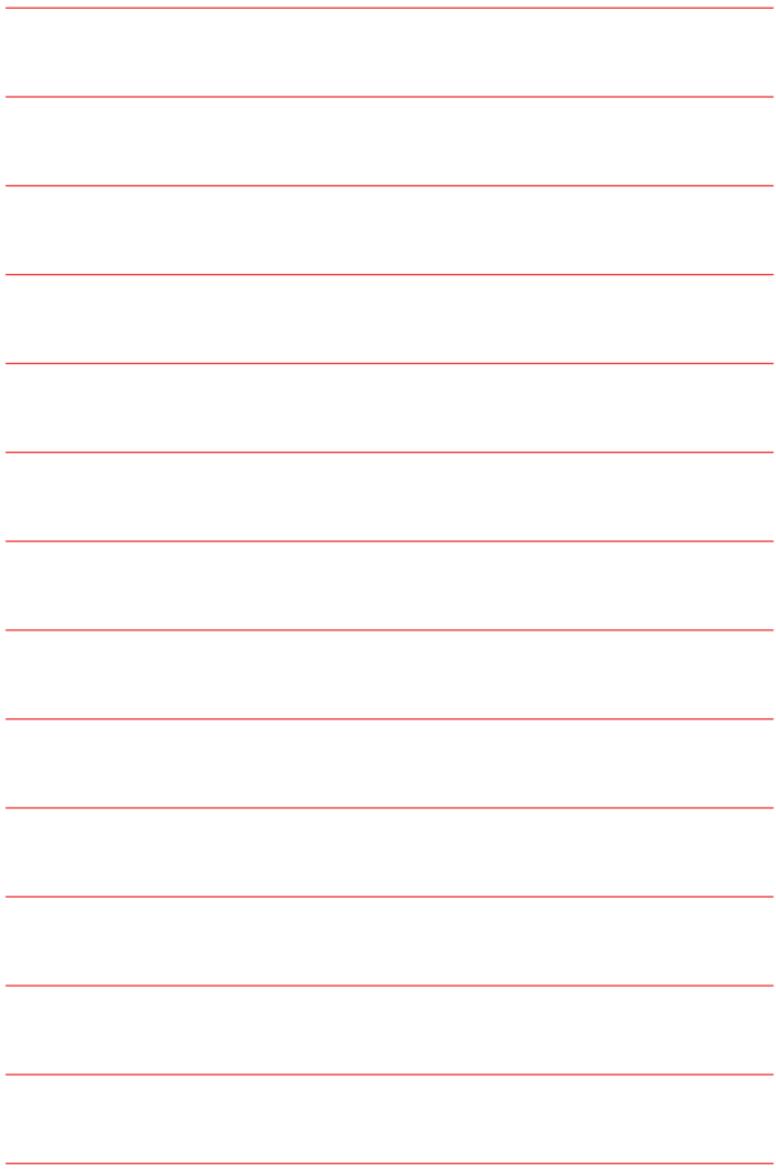
Naš Zakon o bezbjednosti saobraćaja još uvijek ne prepoznaje električni trotinet, ali on se uveliko koristi. Prirodan prostor za kretanje trotineta je biciklistička infrastruktura jer se kreće brzinom sličnoj brzini bicikla. Vrlo važno je noću biti osvjetljen da bi te ostali učesnici u saobraćaju uočili. Neke zemlje su dozvolile kretanje trotineta trotoarom ali brzinom hoda čovjeka, a druge, kolovozom do 1m od desne ivice. U Hrvatskoj i Danskoj je obavezno nošenje kacige. Uglavnom je samo punoljetnim osobama dozvoljeno upravljanje trotinetom. Najčešći uzroci saobraćajnih nezgoda su neprimjerena brzina, nepoznavanje saobraćajnih propisa i kretanje velikom brzinom na pješačkom prelazu. Mislite o tome.

Zaključak

U Crnoj Gori, a i šire, je veliki problem nizak nivo saobraćajne edukacije, što rezultira velikim brojem saobraćajnih nezgoda sa najtežim posljedicama. Ovim priručnikom smo pokušali da prvenstveno damo neka uputstva ljudima koji voze bicikla, ali i ostalim učesnicima, koja će, nadamo se, pomoći da se svi bezbjednije i odgovornije ponašamo. Svakako, postoji još saobraćajnih pravila koja nismo obrađivali jer se ne tiču upotrebe bicikla u javnom prostoru.

Biciklističke bilješke

CIP - Каталогизација у публикацији
Национална библиотека Црне Горе, Цетиње
ISBN 978-9940-9818-2-2
COBISS.CG-ID 24222724

